

koršnega ne učini med menoj in med njimi; zakaj bi mi torej bilo treba ga? — konec je njegove namere, padišah ne smé dalje živeti v zvezi sè zaničljivim rajevcem.“

„A to je bil edin namen tvojega činstva v Drinopolji, sultan?“ — povprašala je Milica in čudila se; gorelo jej je iz oka, trgalo je to jej usta, to je bilo jej sramotno, zaničljivo, gnjusno.

„Da, edin ta namen je bil“ — potrdil je Bajazet — „menda vendar nisi, ti mudljava ženska, menila, da se padišah vdade kaki zvezi s kavrinom, a ko bi kavrin bil največi vojvoda — da se vdade brezi vsakojakega namena, le vsled zgolj prijateljstva? — v primerji z menoj je suženj vojvoda in kralj in vsak kavrinsk knez, a da bi jaz, gospod, mogel biti sužnjemu pobratim? — Da“ — govoril je dalje tako, kakor bi bil govoril sam sebi — „zdaj jim moram časi ugoditi, ali pride čas, ko jim bodem stopil na tilnike, sami pa bodo sè svojimi čeli prah otirali s tal, kjer je Mosleminova noga stala; daj nazaj najinega pobratimstva zastavo!“ — rekel je srdito in roko stegnil po njej.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Po vseh viših planinah je sneg padel uni terek.* Tako se poroča iz mnogih dežel c. kr. centralnemu zavodu za vremenoslovje na Dunaji. Ker je potem ostraburja začela pihati, je nagloma mrzlo postalo in po vsi Evropi noter do Francoskih gorá in Zadarskega morja kazal je gorkomer prav malo stopinj toplote, na Ruskem padlo je živo srebró celó pod zmrzlin. Zadnje dni noter do pondeljeka pa je neprenehoma deževalo, deloma lilo. „Kmetovalci smo pač reveži — nam je te dni nekdo rekel — poprej suša brez konca in kraja, zdaj pa moče toliko, da polje pod vodo stoji. — Kakor nam beli plajši gorá kažejo, smo menda s toploto za letos pri kraji. Prvi sneg na gorenjskem Kranjskem je padel 23. dne t. m.

Naši dopisi.

Iz Rusije 15. sept. 7. *) — V enem iz prejšnjih pisem sem čitateljem „Novic“ razkladal, kako nepravilna je bila sodba Turških prijateljev v Evropi o bitvi pri Plevni, v kateri niso zmagali ne Rusi ne Turki — še veliko bolj krivična je sodba turkofilov o bitvi pri Šibki. Pri Plevni so Turki sedeli na gričih v dobro vtrjenih in silno oroženih okopih, tako da čez robce so molela le žrela topov in cevi pušek in pa migale rdeče kapice o trenutku strela. Z naše strani general Kridener je tako pozabil dolžnost vojskovodje, da je brez pozvedeb naravnost peljal svojo armado v odkriti boj, ne vedé, koliko je po številu sovražnika in kakošen je njegov stan. Ko bi se današnji dan čudeži godili, kakor v starih časih, ko je Božji narod Izraeljev s trobentami vzel sovražno mesto Jeriho, vzel bi bil tudi Kridener Plevno, kajti pravica in Bog je na naši strani, o čemur ni nikakoršne dvombe. Al dandanes, kdor hoče z Božjo pomočjo zmagati, mora dobro vedeti, na kaj se sovražnik naslanja in s kakošnimi pripomočki in sredstvi se brani. Ako je sovražnik silno vtrjen, treba je proti njemu postaviti armado vsaj dvakrat silnejšo po številu in še v rezervi je treba imeti najmanj četrti del napadajočega števila armade. Pri Plevni vsega tega na naši strani ni bilo, boril se je eden stoječ na odkritem polju z dvema sedečima za

okopom; vendar večé nesreče se nam ni zgodilo, kakor to, da boj je ostal nedognan za vse, kdorkoli hoče pravično soditi. Pri Šipki je bilo vse ravno nasproti. Branili so se naši, napadali so Turki. Turek je dobro poznal krajne razmere in natanko vedel, koliko je naše posadke in na katerih gričih; zasedel je protipoložne griče in žlebove, pokrite z gostim grmovjem in drevjem. Po oficijelnih sporočilih, katera potrjujejo tudi tuje nepristranske priče, prvi dan bitve naših je stalo 3000 proti 40000 Turkov, v poslednji, sedmi dan je bilo naših 15.000 proti 70.000 sovražnika, tedaj počez 9 naših proti 55 Turkov — in Turek je bil vendar primoran odlaziti. Turški prijatelji v Evropi Ruskega junaštva pri Šibki ne vidijo; oni slavé Turško hrabrost, ki so v sedmih dnéh z ogromnimi trumami naredili do sto naskokov na peščico naših junakov; ali naše vojništvo si je zapisalo Šibko z zlatimi črkami v svojo zgodovino, ki jo bo z začudenjem čital vsak pravičen sodnik današnje Slovanske borbe z zverinskim trinogom. Pri Šibki se je tudi pokazalo, da Bolgarski narod, ki se je do zdaj slavil kot miren priden zemljedelec, umé biti junak, dostojin stati na strani svojega Ruskega brata v borbi za svetinje človeštva, katere je tako dolgo in tako barbarški teptala Azijaška orda. Sledeči slavni epizod iz Šibkinske drame zasluži, da ga priobčim čitateljem „Novic“. Na griču pod goro S. Nikolaja je stalo tretji dan boja v okopih 300 mož naših in 300 mož iz Bolgarskega krdela, na katere so Turki s protiležečega griča izza dreves s posebno jarostjo streljali. Na večer je našim 600 junakom zmanjkalo patronov in nehali so streljati. Turki, zapazivši nadlogo, so vdarili s krikom „allah“ čez žleb in gor po griču proti našemu okopu. Turki, ko bi bili v takem položaji, v kakoršnem so bili naši, popihali bi jo bili izza okopov, ali Rusi in po njihovem izgledu Bolgari nimajo navade bežati, ko patronov zmanjka, ampak po Črnogorski s „holodnim orožjem na vruga“. Ko so Turki prispeli pod okope, vsula se je na-nje izza okopov toča kamnja, potem kepe zemlje, ranci s peskom, hlodi, kosi zlomljenega orožja, in ko je tudi tega dandanes nenavadnega orožja zmanjkalo, skočili so na robce in z bajoneti je 600 junakov planilo na sovražnika, katerega je bilo vse črno po rebrih. To je bil tisti trenutek, o katerem je sporočil telegraf, da general Radecki je ravno še o pravem času prišel na pomoč. Na drugi strani griča je zagromelo „ura!“ naših 600 junakov z bajoneti so ponovili „ura!“ Turške trume so vdrle navzdol po griču, a z njimi v žleb je zažvižgala toča krogel iz pušek prispevših Radeckovih strelcev. Koliko je pri Šibki padlo Turka in koliko naših, so sporočila različna. Kar se tiče naše zgube, ni dvombe o resničnosti naših oficijelnih sporočil, ki govoré, da je padlo ubitih 800 mož, ranjenih pa je bilo 2000, tedaj vseh 3400 mož. O Turkih trdi dopisnik Daily News, da jih je padlo ubitih in ranjenih do 25.000; „Golos“ pa trdi, da 5000!?! (Gledé „Golosa“ čitatelje „Novic“ moram opozoriti, da on je nihilist čiste krvi in pri tem Ruska „Neue freie Presse“). Turki sami govoré, da jih je padlo 12.000. Ako vzamemo srednje število med sporočila „Daily News“ in Turškimi, število 17.000 gotovo ne bo prenapeto, če pomislimo, da Turki so napadali kot razjarjeni fatalisti, a naši stali kot junaki, ki nikdar ne ustopajo pedi zemlje, če ne velé strategični oziri.

Zdaj spet, že četrtikrat, kipí boj pod Plevno. „Rešajetse sudjba narodov“ govoré, ali morda je že rešena. Kako? Bog ve, mi vendar upamo, da srečno, dasiravno bitva še ni bila popolnoma dogotovljena, še niso bili izpolnjeni vsi pogoji srečnega vspeha, katere sem više našteval. Osman paša ima zdaj okoli Plevne v silnih pozicijah do 80.000 mož; naša napadajoča ar-

*) O naročilu Kranjskih pridelkov pride odgovor s pismom.

mada se je pomnožila, vendar ne do 200.000, kakor tirja položaj, ampak le do blizo 100.000. Telegraf nam nosi sporočila, da redut Turški pada za redutom, spet se ga Turki polastujejo, in spet jih naši preganjajo; junaki padajo na tisoče in tisoče. Bog vé, bo prelita kri prinesla radost nam, ali pa Turko-Magjarom. Gotovo je le eno: če bodo Turki pobiti, česar se nadejamo, vojska se bo za dober korak približala h koncu; če bodo Turki napad odbili, konec vojske ne bo tako kmalu. Tega naj bodo prepričani turkofili.

Interesantno istorijo o Magjarski politiki pripoveduje „National-Zeitug“. Neki Magjarski politik je z velikim veseljem razkladal Prusu Turške zmage in Magjarsko agitacijo proti Rusiji. Prus mu je napomnil, da taka agitacija imela bi smisel, ko bi zmagovali Rusi. Na to je Magjar odgovoril: „Naša protiruska agitacija je napravljena prav za prav proti Avstriji. Kakor skoro Turčija Rusijo zadavi, se bo Magjarija odcepila od Avstrije in bo stopila v zvezo s Turčijo; pogodbo 1867. leta bomo raztrgali, gospodovali bodo Košut, Klapka in taki gospodje, ki bodo umeli krotiti naše in Turške Slavjane.“

To ni sicer nič novega, kar nam „National-Zeitug“ „interesantno“ o Magjarski politiki pripoveduje, pa tudi odgovor ne bo nov, če rečemo: „Ko bi Avstrija videla svoj prid tam, kjer je; davno že vrgla bi v koš pogodbo z Magjari. Vendar prebrisani Magjarski politik ne bo goljufan, ako nam bo verjel, da od želje do cilja je daleč, daleč. Recimo, da bi izhod bitve, ki se zdaj pod Plevno bije, česar nas bo Bog obvaroval, ne bil srečen za Rusijo; Magjari bi slavili Turško zmago do nebes in spet bi kričali z velikim veseljem, da Rusija armade nima več, in gotovi bi bili, raztrgavši pogodbo 1867. leta, skočiti z dušo in telesom, z dolgovi in bankerotom v naročje Turčije. Ali zato Rusija še ne bo nehala bojevati se: Rusija ne more, ne sme in noče nehati bojevati, dokler ne doseže cilja današnje vojske, dokler ne bo poslednji Slavjan osvoboden izpod Turškega jarma; ona bi le bila primorana sneti z rok rokavice, s katerimi je dozdej božala svoje sovražnike, ter vzeti v roke meč in nož, s katerim edino je mogoče ukrotiti barbare — dosedanja vojaka bi se pokazala le „praeludium“, istinita vojska bi se še le začela, kakoršne se Ruski narod ne boji. Porok nam je poslednji nabór vojakov.“

O naših milih damah bi bilo mnogo poročati; ali dopis moj je že predolg; tedaj na kratko le še to. Poslednji torek je bil god našega cara osvoboditelja in careviča naslednika. V ta praznik Moskovski general-gubernator knez Dolgorukov ima navado dajati veliko kosilo diplomatom, plemenitašem in drugim velikim ljudem; a letos se je zgodilo drugače. Knez je že pred 3 meseci iz velikanskih dvoran svoje palače naredil delavnico, v kateri pa ne delajo primorani prestopniki, ampak mile gospé in gospodične dobrovoljno. One šivajo in izgotovljajo perilo in druge potrebne stvari za ranjene vojake. V torek, kakor po navadi, so se zbrale gospé in gospodičine na delo z ranega jutra. Ob eni popoldne, predno so se razšle kosit, je nenadoma stopil v delavnico knez Dolgorukov z duhovnikom, odpeli so „molebenj i mnogoletje caru i vsemu Avgustejšemu Domu“, in potem je knez povabil vse milosrčne dame, katerih je bilo v torek 360 v delavnici, na kosilo. To je bilo nekaj nenavadnega; 360 gospá in gospodičin v orjaški „stolovoj“, strežaji v livreh so švigali z drugimi jedili, knez je gospodinil, šampanjec je kipel, zdravice so se vrstile, po zraku je donel soprani „ura!“

Iz Kranja 25. sept. — Vrlega narodnjaka gosp. Karola Peca ni več! Nikakor se ne morem potolažiti s tem, da svet smrt gosp. Peca le s tem zvé, da

se žalujoča rodovina čitalnici, pevcem in drugim zahvaljuje, da so ranjcega v tako obilnem številu na grob spremili in poslednjo čast mu skazali s krasnimi venci in lepim petjem. Mož take vrednosti, kakor je bil ranjki gosp. Pec, pač zasluži, da ne zgine iz sveta tako, kakor da bi ga ne bilo na svetu bilo! V kroniki naše čitalnice ostane z zlatimi pismenkami zaznamovano ime njegovo polno zaslug za razvitek narodnega življa, — kako se je starček trudil in celó sodeloval pri gledaliških igrab, ne bojé se, če tudi ga je c. k. uradnika (Pec je bil c. kr. oskrbnik zemljiških bukev) pisano gledala naša birokracija. In še pri zadnjih volitvah za deželni zbor, stoječ že z eno nogo v grobu, ni ga rodoljubje pustilo domá, ampak ves onemogel dal se je peljati na volišče, da je spolnil svojo dolžnost in edini uradnik glasoval za narodnega kandidata. In možá tolike vrednosti dali bi zagrebsti v gomilo, da ne bi časniki naznanili svetu toliko zgubo! Ne, ne! To ne sme biti, da ne bi slovenski časniki položili spomence hvaležnosti na njegov grob! Jaz mu jo položim v „Novicah“ z besedo: „Čast očine, sicer slovenski oratar!“

Iz Ljubljane. — Odbor družbe kmetijske je v nedeljo pod predsedstvom barona Wurzbacha imel izvanredno sejo, v kateri je šlo posebno za to, da se po novem pravilniku (normativu), ki ga je razglasilo sl. ministerstvo kmetijstva dne 15. aprila t. l., za deželne in okrajne razstave in delitev živinskih premij volijo sodniki o taci napravah za deželo Kranjsko. Po dolgem razgovoru so bili v deželno stalno sodnjo komisijo za 3 leta izbrani gospodje dr. Jan. Bleiweis, Fr. Schollmayr in Jos. Frid. Seunig; za njihove namestnike pa gospodje Peter Lasnik, dr. Maks pl. Wurzbach in dr. Kar. Ahačič. — Ker je pa letos 11. oktobra prva okrajna razstava goveje živine in pa delitev premij v Novomestu za Dolenjsko stran, ima tudi družba kmetijska k tej razstavi poslati enega sodnika, ki bode z unimi tremi vred, ki so jih podružnice kmetijske Dolenjske izvolile za sodnike, in pa s tistim, ki ga c. kr. deželna vlada za svojega zastopnika voli, opravljal sodniški posel. Družba kmetijska je za sodnika v Novomeški razstavi si izvolila gosp. Schollmayer-a, c. kr. deželna vlada pa pošlje gosp. Ekelna, c. kr. okrajnega glavarja, v to komisijo. — Podružnice Dolenjske pa so si za razstavo Novomeško 11. oktobra za sodnike izbrale gospode: dr. Ludevika viteza Gutmansthala, grofa Alberta Margheria in pa Karola Rudeža, in če bi kdo izmed teh treh zadržan bil, bar. Wambolda za namestnika. — Ker pa dalje gori navedeni pravilnik določuje, da takrat, kedar komisija obstaja iz 5 sodnikov, mora pristopiti še kak živinozdravnik, je centralni odbor sklenil, gosp. dr. Schindlerja, c. kr. deželnega živinozdravnika, ki pred ta dan v Novomestu sodeluje v komisiji za delitev konjskih premij, naprositi, da sodeluje tudi pri delitvi govejih premij. Vrh tega se je pa centralnemu odboru še koristno zdelo naprositi odbornika gosp. Jos. Fr. Seuniga, ki je tudi 10. oktobra v Novomestu kot ud c. kr. deželne komisije za delitev konjskih premij, naj — ne kot sodnik — ampak kot zastopnik centralnega odbora, ako bi treba bilo, pomaga pri zaznamovanji goved po predpisih, ki jih veleva omenjeni novi ministerski pravilnik. — Tako je sodnja komisija za delitev govejih premij v Novomestu sestavljena iz mož, na katere se sme zaupanje staviti, da bodo prav sodili. Dolenjci! zdaj je le še vaša čast zastavljena, da pripejete v razstavo lepega blagá, da bode komisija mogla tudi vredni živini premije oddati! Naj pa naši gospodarji iz vseh krajev Kranjske dežele

ne pozabijo na to, da se bodo ta dan za polovico kupne cene prodajala lepa goveda. — V Bledu ima od 15. do 17. oktobra Kranjsko-Primorsko gozdarsko društvo v svoj občni zbor. Družba kmetijska, povabljenavdeležiti se tega zbora, bo naprosila gospode Karola Galle-ta, Fr. Witschelna in Fr. Schollmayer-a, naj blagovoljno bodo njeni zastopniki. — Gosp. Anton Brajer, posestnik na Ježici, je bil za uda sprejet.

— Ker 3 učenci tukajšnje živinozdravilske šole morajo 1. oktobra v vojaško službo stopiti, eden pa gre v živinozdravilsko šolo na Dunaj, so bile včeraj in predvčeranjem preskušnje ž njimi, čeravno je konec šolskega leta še le čez 4 tedne. Predsednik družbe kmetijske gosp. baron Wurzbach, kateremu je napredek kmetijstva in omenjene šole živo pri srcu, je bil pričujoč pri preskušnji in zelo zadovoljen ž njo. Drugi pot več o tej zadevi.

— Šole po vsej Ljubljani so se že začele, le bogoslovske začno se še po dobri stari navadi 1. oktobra. „Slovenec“ poroča, da se je dozdej samo 5 bogoslovcev oglasilo za 1. leto.

— Dr. Razlag je unidan zopet prosil državni zbor za odpust na 6 tednov.

— Razstava Celovška od 20. do 23. t. m. se je, kakor slišimo, posebno odlikovala po izvrstnih konjih, tudi lepe goveje živine bilo je veliko videti, manj je bilo ovac in prešičev. Slab vtisek pa je naredila revna izložba mlekarstva (surovega masla in sira) v deželi, v kateri je govedoreja vendar na visoki stopnji. Škoda, da je ves čas razstave nagajalo prav tako zimsko vreme kakor o božiču. Prihodnjič poročamo obširnejše.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Zbornica poslancev je po živahni davkovski razpravi, katera je trajala celih 8 dni, končala občno debato in prišel je na glasovanje predlog, da se o prihodninskem davku osnuje katasterska postava, vcenitev vleva in za to ta stvar nazaj gre v posvetovanje davkovskemu odboru v posvèt in poročanje. Al ta predlog je z 139 glasovi padel proti 102. Vsi poslanci naše stranke: grof Barbo, grof Hohenwart, Herman, dr. Vošnjak itd. so glasovali za predlog, da gre stvar nazaj odboru v novo obravnavo, — ustavoverci pa, kakor Dežman, Hočevnar, Langer, dr. Schaffer, dr. Zupan in grof Thurn so glasovali z nasprotniki našimi, in tako se je začela v drugi seji specijalna razprava, v kateri je bil predlog sprejet, da če ima kedo dohodkov na leto čez 600 gold., plačuje dohodninski davek. — Kaj bode konec vse nove davkovske postave, se danes ne more še reči.

— Bismark in Andrassy sta končala svojo konferenco 20. dne t. m. Vsi časnikarji ugibajo, kaj li sta sklenila, pa nobeden nič ne vé; le to je gotovo, da sta se prav prijaznih obrazov ločila.

— Dne 20. t. m. je bil skupni ministerski posvèt, ki je razpravljal državne stroške za prihodnje leto; 21. pa isti zbor pod predsedstvom cesarjevim. — Kar se tiče nove Avstro-ogerske pogodbe, je neki cesarjeva trdna volja, da mora pogodba do konca tega leta gotova biti.

— Minister Tisza je konferiral z grofom Andrassy-em, kakošen odgovor naj bi dal na interpelacije Ogerskega zbora o zadevah Rusko-turškega boja.

Iz Zagreba. — Očitno je čedalje bolj, da dosedanje soglasje ne vlada več v tukajšnjem deželnem zboru; opozicija se kaže tu in tam. Adresa do kralja je bila sicer sprejeta, al nasprotna stranka ni ž njo zadovoljna, ker je nasproti Magjarskemu regimentu prepohlevna. Ban Mažuranić jej sicer ni nasprotoval, vendar izjavil, da bolje bi bilo, ko bi je — ne bilo. Poslanec Kukuljević, ki se zdaj krepkejšje vstopa proti Magjarski sili, je interpeliral vlado zaradi nepostavne vpeljave Magjarskega jezika pri poštah, železnicah in finančnih uradih.

Ogerska. — Magjarski narod je obhajal Turške „zmage“ tako, da se kar čuditi mora človek takemu početju. Malo je manjkalo, da se niso navdušenosti na glavo postavljali. Po več krajih je Magjarski ljud divje razsajal, pobijal nerazsvetljena okna in napadal vojaške osebe, ki niso hotele vriskati. Cesarja je moralo gotovo to žaliti, ker ni težko uganiti, da so bile te demonstracije zlasti proti njegovi napitnici Ruskemu caru v Košini obrnjene. Poslali so sultanu in več Turškim generalom pozdravice, kakor brat bratu in Sulejman-paša jim je odgovoril, da se iz tega, ker od nikoder ni takih voščil, razvidi, da so Turki in Magjari v Evropi tujci. V neki pozdravici se nahaja celo stavek, „da bo Allah in Ogerski Bog varoval Turčijo propada.“ Tedaj imajo Magjari svojega Boga! Sicer pa se utegnejo Magjari kmalo prepričati, da so prekmalo obhajali zmago Turkov, in morda jim bo ta ropot še sitnost delal, ker so prejasno pokazali, da ne nameravajo nič družega, kakor odtrgati se od Avstrije in združiti se s Turčijo.

Iz Rusko-Turškega bojišča. — Novice zadnjih dni so boljše pojasnile stanje na bojiščih. Rusi, čeravno so v krvavih bojih ob Plevnu in Šipki soteski zgubili veliko ljudi, a ne toliko, kakor Turki, imajo vse važnejše kraje v svojih rokah, njihova črta se steza od Siščeve preko Trnovega in Gabrovega do vasi Šipke, ni nikjer predrta, oni imajo zasedeno tudi cesto proti Sofiji, po kateri zdaj ne more dohajati v Pleven živež in streljivo, Pleven je popolnoma zaprt, da Turkom že zmanjkuje streliva in živeža, Rusi dobivajo vsak dan nove pomoči — to je v kratkem narisana podoba bojišča, ki kaže, da Rusi nikakor niso na slabem, posebno, ker glavne bitve še ni bilo. Dne 21. t. m. so prijeli Turki vtrjeni stan Rusov pri Cerkovni, pa so bili odbiti in zgubili najmanj 1000 mož, Rusi pa le 20 častnikov in okoli 400 mož. Prejšnji dan je Ruski obrist grof Stackelberg ob selu Rohite razbil tri eskadrone Turških konjnikov na cesti z Sofije, ki so šli Osmanu na pomoč. Isto tako je drugi dan obrist Tutolmin s topništvo ustavil drug proti Plevnu se pomikajoč oddelek. Tako je skoro gotovo, da se bo Osman paša, od vseh strani zajet, kmalu podal. — Grki in Srbi so začeli zopet cincati; še utegne preteči nekaj tednov, predno gredo v boj.

Žitna cena

v Ljubljani 19. septembra 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 10 fl. 8. — banaška 11 fl. 24. — turšice 6 fl. 40. soršice 6 fl. 40. — rži 6 fl. 50. — ječmena 4 fl. 55. — prosa 5 fl. 36. — ajde 6 fl. 50. — ovsa 3 fl. 25. — Krompir 2 fl. 86 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 24. septembra.

Unirani državni dolg 64 fl. 60 kr. Ažijo srebra 104 fl. 60 kr.
Narodno posojilo 67 fl. — kr. Napolondori 9 fl. 44 kr.